

HECE

333
EYLÜL 2024

HECE

AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-210X

Yıl: 28 Sayı: 333

Eylül 2024 (Her ayın birinde yayımlanır.)

Yayın Türü: Ulusal

Hece Yayıncılık Ltd. Şti. Adına Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü

Ömer Faruk Ergezen

Yayın Yönetmeni

Hatice Bildirici

Yayın Kurulu

Âtîf Bedir, Eyyüp Akyüz, Faruk Uysal, İbrahim Demirci,
Özlem Cüner

Yönetim Yeri

Konur Sk. No: 39/1 Kızılay/Ankara

İletişim

Tel: (312) 419 69 13 Fax: (312) 419 69 14

www.hece.com.tr

e-mail: hece@hece.com.tr, bilgi@hece.com.tr

 twitter.com/hecedergi

 facebook.com/hecedergisi

Son Okuma: İbrahim Demirci, Atıf Bedir

Teknik Hazırlık: Hece

Kapak: www.sarakusta.com.tr

Baskı: Emsal Matbaa Tanıtım Hizmetleri San ve Tic.Ltd.Şti.

Bahçekapı Mah. 2477.Cadde. No:6 Etimesgut/Ankara

Hece Basın Yayın Ltd. Şti.

2024 Abonelik Bedeli:

Hece Dergisi: 2.200 TL

Heceöykü: 900 TL

Hece Dergisi+Heceöykü: 2.990 TL

Hece Dergisi Kurumsal: 4.208 TL

Heceöykü Kurumsal: 2.419 TL

(2024 Yılı Dergi Aboneliğine 2024 Özel Sayıları Dâhildir)

Posta Çeki: 149582

Hece Basın Yayın Ltd. Şti.

İlkelerimize uymayan ilanlar alınmaz.

Baskı Tarihi: 31.08.2024

İÇİNDEKİLER

4 İLLÜSTRASYON

Zeynep Hilal Özder, 4

5 EŞİK

İbrahim Demirci / En/Kaz / 5

6 ŞİİR

Faruk Uysal, Marcus, 7 / Yunus Emre Altuntaş, Leş, 9 / Ahmet Edip Başaran, Rüya Tozları İçinde Uykusuz Kalan Uykular İçin İki Kişilik Tahtirevan, 11 / Emre Demir, Bir Gelişin Bin Gülüşe Açtığı Yol, 12 / Said Yavuz, Yakarma Bilgisi, 14 / Zümrüt Karabudak, Hacer Değilsen Bil ki Çöl Seninle Konuşmaz, 15 / Aziz Kağan Güneş, Naz Makamı, 16 / Mahmut Hatunanaoğlu, Kurşunlara Özel Navigasyon Hizmeti, 17 / Mustafa Köneçoğlu, Bir İhtimal Daha Var, 18 / Eyyüp Akyüz, Dört Elif Miktarı Çeki, 19 / Sinan Davulcu, Kapıda Çocukluğun Sesleri, 20 / Mustafa Uçurum, Bu Çağda Kıyam, 21 / Burhan Tuz, Elleri Kendine Kırıldığında Annemin, 22

24 HECE'DE İLKLER

Elif Kocaman, Galibiyet Harbi, 24

26 ÇEVİRİ ŞİİR

Mohammad Mokhtari, Geriye Kalan Acı Gibi / Gitmeden Geri Geliyorsun, Çeviren: Turgut Say, 26 / Björnstjerne Björnson, Evin Önünden Geçtim, Ormanda / Seçim / Türkçesi: Fahri Alpyürür, 28

30 SÖYLEŞİ

Selim İleri ile Söyleşi, Konuşan: Hatice Bildirici, 30

48 DOSYA: YAZARLIĞI ÖĞRENMEK

Dr. Ramil Ahmedov, Yanıtlanması İmkânsız Bir Soru: "Yazarlık Öğretilebilir mi?", 48 / Murat Gülsoy ile Yaratıcı Yazarlık Eğitimleri Üzerine, Söyleşi: Beyhan Keçeli, 54 / Şükriye Şen, Ya O Yazar Bensem, 62 / Mustafa Kurt'la "Yazarlık Okulları ve Yazarlık Kitapları" Üzerine, Söyleşi: Sema Bayar, 64 / Naime Erkovan, Bu Yol İnsanlığa Çıkar, 69 / Türkan Bayrakçı, "Herkes Roman Yazabilir" mi?, 72 / Müberra Baydar, Cortazar'ın Edebiyat Dersleri ve Kurmacasının Poetikası, 74 / Ahmet Melih Karauğuz, Yazının Sınırlarını Zorlamak, 78 / SORUŞTURMA, Esra Kılıç Türedi, Beyhan Keçeli, Adalet Temürtürkan, Şükran Koyuncu, 83

88 ÜVEYİKLERİN KANAT VURUŞU

Âtîf Bedir, Bir Masal Aşkı, 88

91 YAZI

Halil İbrahim Aydın, "Bir Fakir Orhan Veli"
Şiirlerinde Yok(sul)luk-Yoksunluk: İktisat Tarihine
Eleştirel Bir Bakış, 91 / Ahmet Edip Başaran, Arif
Ay Şiiri: Başkaldırı ve Muhalif Duruş, 95 / Yunus
Emre Altuntaş, Özbahçe Şiirinde Son Durak: Dil
Çöktü, 103 / Behçet Darğın, Hasretin, Özlemin ve
Aşkın Şairi Ahmed Arif, 106

112 DENEME

Üzeyir Kurt, Sormayalım mı Artık: Biz Kimiz?, 112

114 GEÇMİŞTEN GELEN

Cahit Sıtkı Tarancı'nın Unutulmuş İki Yazısı,
Hazırlayan: İbrahim Demirci, 114

117 EŞYANIN FISILDADIĞI

Tuba Dere, Lambalar Yanıyor Hafif ve Sarı, 117

120 YAZIYA NİÇİN VE NASIL

BAŞLADINIZ?

Gülhan Tuba Çelik, Ölmek İstesem, Birini
Dövmek İstesem Yazdım, 120

123 DENEME

Nuray Alper, Modern Zamanların Evi ile Yaşamın
Kalesi, 122 / Dr. Mehmet Kahraman, Kırkikindi,
125

127 PORTRE

Mehmet Ayıcı, Bin Atlı Akınlarda, 127

129 YAZI

Kâmil Yeşil, Şair İsmet Özel Türkiye Yüzyılı Maarif
Modeli Müfredatından Niye Çıkarıldı, 129

132 EDEBİYAT GÜNDEMİ

Hazırlayan: Feyza Akgün, 132

136 KİTAPLIK

Bergüzar Ulusoy, Yâre Mektuplar, 136 / Cemile
Görhan, Tanzimat Tiyatrosunda Geleneksel Unsurlar,
138 / İlke Hicran Aydoğan, İbrahim Arslaner'den
Bir Mevsim Hikâyesi: Kış Yanıkları, 141

143 GÜNDEM

Âtîf Bedir, D. Mehmet Doğan ve Ersin Nazif
Gürdoğan Hakka Yürüdü, 143

İllüstrasyon: Zeynep Hilal Özder

İbrahim Demirci

EN/KAZ

Zarfin sol üst köşesine adımlı adresimi, sağ alt yanına alıcının adını ve adresini yazarken yaptığım işin modası geçmiş, arkaik bir iş olduğunu düşünmekten kendimi alamadım. Çünkü PTT posta, telgraf, telefon hizmetlerini yürütmek üzere kurulmuş olmakla birlikte zaman içinde bu işlevlerinden uzaklaşarak mektup ve kart yerine eşya taşıyan bir kargo kurumuna ve kimi resmî işletmelerin tahsilât birimine dönmüştü. Doğrusu, bu elektronik ve dijital iletişim çağında benden birtakım evrakı iki nüsha hâlinde imzalayıp posta ile yollamamı bekleyen kurumun tutumuna da az çok şaşmıştım.

PTT şubesine vardığımda iki görevliden biri yerindeydi, ötekinin sandalyesi boştu. Sırada bekleyen dört beş kişi vardı. Bir süre sonra kapıdan giren genç kızın sıra numarası almak üzere makineye yöneldiğini fakat makinenin çalışmadığını görüp az çok şaşırıldığını fark ettim. Evet, bir zamanlar bu şubede de vatandaşlara sıra numarası veren o makine çalışır; iki görevlinin başları üstünde asılı 1 ve 2 numaralı elektronik panolarda sırası gelen numara yanıp sönmeye başlardı: 51, 52. Numara değiştiğinde bir çınlama sesi de duyulur muydu? Sanırım, duyulurdu ve elbette bazı numaraların sahipleri kim bilir kaç saniye geçtiği hâlde bankoya yaklaşmazlardı da bir sonraki numaraya geçilirdi. Numaratörün ve ona bağlı öteki cihazların şimdi neden çalışmadığını bilmiyorum, merak da etmiyorum. Fakat onlar olmadan da işlerin yürüdüğü görülüyor işte. Bu PTT şubesinde rastladığım bu işlemezlilik, şehrin çeşitli yerlerinde karşıma çıkan yürüyen merdivenlerin işlemezliği kadar tuhaf ve üzücü görünmüyor bana. Aslına bakarsanız yürüyen merdiven teknolojisinin mevcudiyeti, işlemezliğinden daha vahim bir olgu.

Sıra bana geldiğinde zarfı bankonun üzerine koydum. Koyarken yazılı yüzün üste gelmesine dikkat etmiştim ama görevli yine de sordu: “Nasıl göndereceksiniz?”

“Görmüyor musunuz? Mektup olarak göndereceğim!” diyecek cesareti gösteremedim. Demek ki, mektup olarak göndermemi istemiyor. En iyisi, onun beklentisine uygun davranayım, dedim içimden. Fakat içimdeki tartışmayı ona yansıtmak istemedim. Uysal bir yurttaş sesiyle: “En güvenli biçimde nasıl giderse öyle gönderelim.” dedim.

Görevli, zarfı tarttı, 60 gram geldiğini gördüm. Posta gönderisini neden kargo gönderisine çevirdiğini, aradaki hizmet bedeli farkının ne kadar olduğunu, bu farktan çalışanların herhangi bir fayda yahut zarar görüp görmediklerini sadece zihnimden geçirmekle yetindim. Borcumun ne kadar olduğunu sordum: 122 lira, dedi. 140 lira uzattım. Paranın üstünü beklerken, bozuk para şıkırtıları işittim. Görevli, yazıcıdan

ıkan alındı belgesiyle birlikte paranın üstünü de bankonun üzerine bıraktı. Paranın eksik olduğu izlenimi edinmeme karşın avuçlayıp çekildim. Kenarda parayı saydığım da eksik olduğunu gördüm. Dört lira mı beş lira mı eksik olduğunu kesinleştirmeyi bile düşünmedim. Çünkü posta hizmetini gözden düşürmeyi başarmış olan akıntı karşısında çaresizce teslim olmuş gibiydim. Hezimetim öyle büyüktü ki öfkelenmeye bile mecalim yoktu. Üstelik, herhangi bir itiraz veya düzeltme girişiminin olası sonuçları hayli ürkütücüydü: Adam, gönderdiğim evrakı imha etse ne yapabilirim ki? Ülke- mizin hayatında da benim hayatımda da cezalandırılmak yerine görmezden gelinmiş veya bağışlanmış suçların sayısı, işlenmediği hâlde cezaya çarptırılan suçların ve sözde suçluların sayısıyla yarışacak kadar çok değil mi? Fakat bütün bu haksızlıklara karşı mücadele etmek gerekmez mi?

Yaşlanıyor muyum yoksa?

Faruk Uysal

MARCUS

antik kelimelerle konuşuyorum kanayan bir yürekle
kemikleşmiş bir dille
sonsuzdaki büyüklüğü düşlesem de
şikayetçi değilim payıma düşen kuşların çelimsizliğinden.

hiç hayır demedim hayırlı güne
seherdir asıl coşku ve ilham kaynağı
gün gibi aydınlık bir söz olmalı
söylenince başka söze gerek kalmamalı.

do sarısı, sol moru ama ölüm unutulmamalı
ben eksiksiz bir yeryüzü buldum
re sesinde turkuaz yeşili denizler
mi sesinde maviler ve geceler
en çok ölüm gördüm, ölüm mutlaka paylaşılmalı.

uzaklar geldi bana
yaban vadilerde ordular yürüttüm
yaban koyaklarda yaban çiçeklerin
yaban kokularıyla serinledim
yabanı kendimden, yabanı yârimden ayrı tutmadım.

alt ya da üst yoktur doğada, ayrım bakışlarda
yeşiller ve maviler aynı arenada yarışır
ayrım aşktadır, tarafta, taraftarlıkta
eller, ayaklar, göz kapakları, altlı üstlü sıralı dişler
karşılıklı yardımlaşmadır ağızdan çıkan ses.

insan kendine bir de rakamların yarıklarından bakmalı
imparatorsansız rakamların dilini bilmeniz gerekir
süslü sözün rüzgâra karşı bir hükmü olmaz
yaralar kabuk bağlamadan askerler rakamlarla ödüllendirilmeli
rakamların üstünde yükselir stoanın sütunları
rakamlarla konuşmalı hukukun terazisi.

bana dediler ki dünya senin artık git ve al
oysa borazanlarla davullarla selamlanan göklerden
bakışlarımı yere çevirdim ben
atımı kendi ruhumun enginlerine sürdüm
varsın imgeler bulutlarda dolaşsın
varsın şairler göğe bakma duraklarında* beklesin
ben Marcus insan doğdum insan öleceğim.

Meraklısı İçin Not:

Marcus Aurelius (MS. 121-180) Stoacı İmparator. O hiç kuşkusuz büyük bir imparatordu, ama geride bıraktığı felsefe imparatorluğundan da büyüktü. Bir alıntı: “İnsanın çekileceği en güzel yer, kendi içidir.”

* Turgut Uyar.

Yunus Emre Altuntaş

LEŞ

üzerimize serpil en ölü toprağını konuşalım biraz
yıllanmış bilgileriyle bir insan neye yarar mesela
elest bezminde verilen sözlerin bizdeki karşılığı nedir
nedir taş yağın günlerin hatırlattığı nedir
sarsılan dağların yağdığı onca endişeden geriye kalan

bir şeyler akıp gidiyor aramızdan
dağlayıp yaralarını muskalar ekleyerek su serpererek
söyleyin dört duvar arasına sıkışmış haliyle
eşrefi mahlukat nedir kimdir insan

*sancılı geceleri fırlatıp kanına yer açan şunca zaman el yordamıyla aranan kapalı kapıları
seçip zifiri karanlıkta konuşmaktan kaçınmayan inadına kamçıl原因 nefsini ateşi çağırın
kahkahalarıyla göğün dibini delen kim*

varsın adımız sersefil hanesine yazılsın umurumuzu alıp götürsün
sanma ki yürekli yalnızlıkları taşımaktadır şu bitap çehre
hangi hesabında yanılmadın önce onu söyle hangi eceli görebildin
defterinde *ecek acaklar* görüyorum ama bir arpa tanesi yok tohum niyetine
söyle hangi çağına kulak kesilelim ki bize ümit versin
sadrımı deşip yollara düşürecek müjdelerin nerde hani
görmezden geldiğin kulak tıkadığın *aman bana ne* dediğin sular
dayandı kapına kor oldu akıyor bak şimdi boğazından

sen sus sen sus konuşsun terslediğin kalbin
en hayırlı şahitliktir konuşsun dilin konuşsun ellerin
yanında ölürken sabiler sen yaşadın mı dön bir bak lime lime
parçalanıyorsun dökülüyorsun kokuyorsun leş
gör ki onlar hiç ölmemiş sen ise biteviye ölüsün ey
bunca ölüme bir bahane bulmak hangi dilin kârı hadi anlat dinleyelim
arkanı döndüğün kavgalar şimdi yalın oldu çevreliyor suratını
yakıyor yakıyor yakıyor ve eritiyor gözlerinden başlayarak
tempo tutup şarkı söylediğin ah o dudaklar yalanın bini bir para
söyle şimdi hangi yeşil kurtarır seni bu dağdağadan bu yangından

ne o şaşırđın kucağındaki ninnileri görünce
sevin ki put edinmiştin taşımıştın ömrün boyunca
oturduğun koltuk giyindiğın süit bindiğın araba kıvandığın yazlık
yatırım hesabın bitcoin bist 100 sınai endeksi euro altın
hoşça muhabbeti bırakıp dostu bırakıp hakikati bırakıp
işte hep o yalnızlık şimdi hepsi kucağında sevin

hiçlikten gelip güneşin yaklaştırıldığı vakitte sarkıt ipini gör bakalım
nereye uzanacak kime varacak ucu nereye taşıyacak
şaşıyorum bunca ölü olmana bunu konuşalım
başkalarının acısıyla sevindiğın o günler
“gerçekten” diyerek verdiğın o haberler
hep bilirdin hadi şimdi söyle bakalım nerde *reel politik*
bin dereden su getirip haklı kıldığın hani o denge
hayrettteki gözler için göreceğın daha çok şey var

şimdi öpmek için tanrının elini arama boşuna
arama boşuna sen ölüsün hiç olmadığın kadar ölüsün
konuşacak bir şey kalmadı işte bu yüzden
kanadı yok umudun ki kanatlanıp uçabilesin
durmadan büyüyen ellerinde küflenmiş sedef
gör desem görmez ki leş

bir bunu anlatabilirim

Ahmet Edip Başaran

RÜYA TOZLARI İÇİNDE UYKUSUZ KALAN UYKULAR İÇİN İKİ KİŞİLİK TAHTİREVAN

Ben seni nasıl seslensem diye düşünürken
kuşlar göçünü toplayıp gider, dilimin eőiğinde
yazılmamış kanatların o yakıcı alevi.

Ayağı yer mi basar demişti beylerin o büyük şairi
sevgili saçına vurgun âşıkların mahzun vakanüvisi
bilinir ki bilinmez her şiir bir dip dalga eseri.

Biz söze asılı gövdeleriz dilimizde kayıp bir vaveyla
biz dediysem sen ve ben ve bir çamurun ölümcül ıslaklığı
günleri güllere taşırken düşe kalka uzaklara.

Rüya tozları içinde gözler doğurgan kâğıtlara sarılır
kaydı unutulmuş tabirler göklerin hizasında
dağılıp gider susuz kalmış sular gibi ben burada.

Tabutlar ve tahtirevanlar kardeşdir eller ve omuzlar
bir ağacın hatırası savurur beni avuç içlerine
ve zaman savurur beni bir iklimin benzersiz değirmi.

İçimde uykusuz kalan uykular için iki kişilik
yarısı uyunmuş yarısı uyanmış bir rüyanın nefesi.

Gözlerimi bir zarfla sakladım gel artık beni tamamla.

Emre Demir

BİR GELİŞİN BİN GÜLÜŞE AÇTIĞI YOL

canımdan öte kızlarıma

Mutluluğu bulmaktan bahsediyor
kendini kaybedenler
van gogh bilmiyor mutluluğu
-üstelik o, eski kulağı kesiklerden
Mutluluğun tadını alamasa da
ölümü ballandırıyor en eski gurme sokrates
Ben, dalgaların vura vura küçülttüğü sahillerde
gökyüzüne demirleyen yıldızlar altında
gülerken getirdiğin cenneti izliyorum
yanaklarında güller
sesin günahları yıkayan en saf yağmur
heyecan yüklü bir bayram sabahı gözlerin

Bir bayram sabahı ben
yanaklarından gül topluyorum

Uzun yollar katlediyor,
mutluluğa yelken açanlar
kaç gemi batırıyor colomb
okyanusun kalbine
çok su kaybından ölen bir ummanda
kaç uykusuz gece, kaç ton tuz kokuyor
Kitab-ı Bahriye
Ben, serçelere cesaret aşıl原因 bir sükût içinde
Dudaklarında taşıdığı cenneti
avuçlarımda gizliyorum
damlaya damlaya gül oluyor sesin
Sesin eski yaraları sayıklayan takvimlere merhem

Sararmış bir ekim sabahı ben
sesinden gül kokluyorum

Mutluluktan uçmak istiyor
aklı çok yerden kesilenler
Hezârfen uçtuğunu düşünürken düşüyor
tarihe, çok anlatılan bir masal diye
Rüzgâr estiğini sanırken uçuyor
gözlerinin değdiği bin yere
Dünyanın yarasını sağaltınca ellerin
Ben, kırlangıçlarla gökyüzünde dolaşan
saçlarını ayırıyorum bir sabah, bahtıma
saçların ipek yoluna ilham
külden geçilmeyen ganja gülden misillime
saçların daima, günlerden cuma

Rüzgârın aklıma estiği bir sabah
yanaklarından gül
sesinden gül
saçlarından gül koklayıp
mutluluk, diyen herkese senden bahsediyorum.

Said Yavuz

YAKARMA BİLGİSİ

Diyorum ki Allah'tan isterken ey sufi
Arkadaşından ister gibi isteme
En çok ne verebilir bir insan sana
Bir dost, belki canından başka.

İste Allah'tan onun büyüklüğüne yaraşır şeyleri
Korkma ey yolcu, neler neler var onda
İste biz kulların "asla olmaz" dediklerini
İmkânsızlık kafeslerini parçala
Kalbinin derinliklerinden söyle aminler aminler
Olmayacak dualara kardeşim olmayacak dualara.

İste, çünkü Allah'tan istiyorsun
Büyük fetihleri Roma'yı, Meksika'yı
Hatta ey derviş taş kalbini yârin
Taşlar içinde nehirler kaynatan ondan
İste, çünkü bunun için düştün dünyaya.

Göğsünde o doymaz; havlıyor şeytan kemiklerine
İste kaynayan yanardağları o köpek yerine
Nefesler bahçesi var etsin diye orda
Soluksuz kalmış arzda, Allah'ın kullarına.

İste çünkü Allah'tan istiyorsun
Ağaçlar gibi yaşatsın seni, şarkılar gibi
Doyurmasın dünya ile hep susatsın kendine
Öyle bir memba bahşetsin ki sana
O kaynak nedir bilme, yaşa ırmaklar gibi,
Hayret ederek onun bahşetmesine.

Zümrüt Karabudak

HACER DEĞİLSEN BİL Kİ ÇÖL SENİNLE KONUŞMAZ

“Tanrı konuşmaz ama düşünceleri aydınlıktır”

Bu gece kar yağsa sabaha kadar
Üşümese ellerim elinde gibi
Annelerin rahmine gömülürken çocuklar
Günün ilk öpücüğü hiç değmese göğsüme
Âşıkların sabır taşı parçalandıkça
Genişlik verse tanrı o ıssız çöle
Babamda İbrahimlikten ne kadar var ben de bilsem
Boynumda kör bıçak kimseyi yaralamaz
Hacer değilsen bil ki çöl seninle konuşmaz

Bu gece kar yağsa sabaha kadar
Annemin ılık sesi örtse üstümü
Bilsem bunca toz zerresine kimin hükmü geçer
Bunca üst üste nokta hangi kalemin izi
Babamda İbrahimlikten ne kadar var bilsem
Boynumda kör bıçak kimseyi karalamaz
Hacer değilsen bil ki çöl seninle konuşmaz

Bu gece kar yağsa sabaha kadar
Bembeyaz bir güne uyansam yeniden
Hıfzımda senin adın kumların adedince
Annem yanımda olsa anne olacağım gün
Saklasa canımı bir ömür boyu
Büyütse onu da kışın koynunda
Ölünce kimsesiz kalmasa hüznüm
Sa’y ki dönüp durduğum kutlu bir adak için
Bu yarayı bu gece hiç kimseler saramaz
Hacer değilsen bil ki çöl seninle konuşmaz